

ESPAD 2019

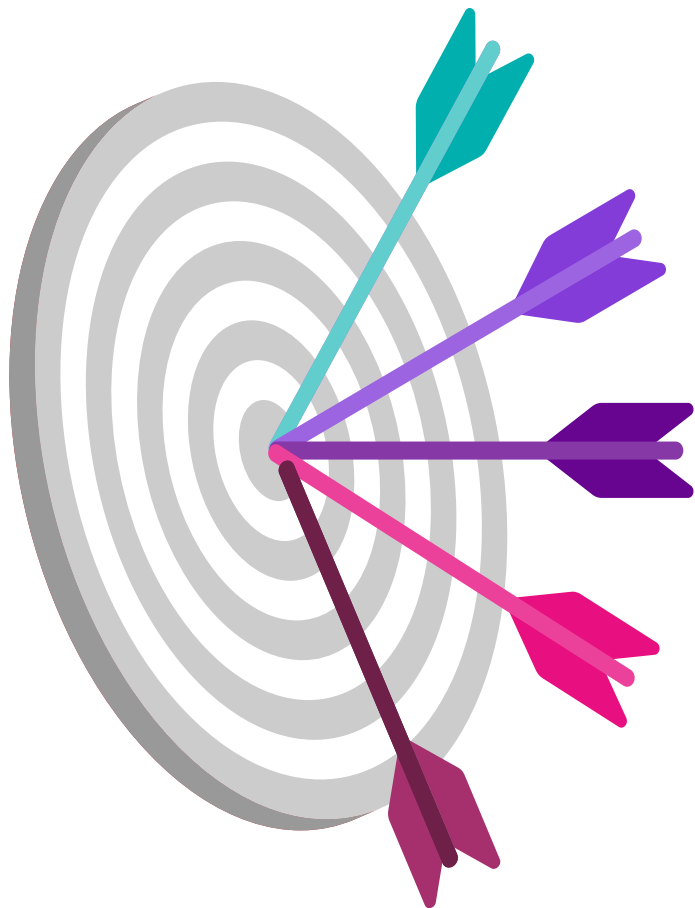
საქართველო

ლელა სტურუა

3 დეკემბერი, 2020

ESPAD კვლევის მიზნები

Collect

ქვეყნის დონეზე რეპრეზენტატული მონაცემები, შედარებადი ქვეყნებს შორის და დროში

Advance

მოზარდების მიერ ნივთიერებათა მოხმარების მეცნიერული ცოდნა

Deepen

ახალი ადიქციური ჩვევების კვლევა

Support

მტკიცებულებებზე დამყარებული პოლიტიკა და პრაქტიკა

Expand

სამეცნიერო კავშირები და საერთაშორისო თანამშრომლობა

ESPAD ქვეყნები

- 1995 - 26 ქვეყანა
- 1999 - 30 ქვეყანა
- 2003 - 35 ქვეყანა
- 2007 - 35 ქვეყანა (5 – 2008)
- 2011 - 39 ქვეყანა
- 2015 - 35 ქვეყანა
- 2019 – 35 ქვეყანა
 - 99 647 მოსწავლე

სულ - ევროპის 49 ქვეყანა და 600 000 მოსწავლე

ESPAD მეთოდოლოგია

ნიმუში

16 წლის მოზარდთა ქვეყნის დონეზე რეპრეზენტატული შენარჩევი (რეკომენდებულია 2,400)

განხორციელება

მონაცემების შეგროვება სკოლებში თვითშევისებადი ანონიმური კითხვარის საშუალებით, სტანდარტული მეთოდოლოგიით

დრო

4 წელიწადში ერთხელ (გაზაფხული)

შერჩევა

შერჩევის პირველადი ერთეული: კლასი

კითხვარი

ძირითადი კითხვები, აუცილებელი ყველა ქვეყნისთვის და არასავალდებულო კითხვები

ESPAD მეთოდოლოგია

- მრავალსაფეხურიანი შემთხვევითი შერჩევა
 - 280 (245 სახელმწიფო და 35 კერძო) სკოლა
 - შერჩევის პირველადი ერთეული - კლასი
- მონაწილეობდა 279 სკოლა (245 სახელმწიფო და 34 კერძო) და 543 (485 სახელმწიფო და 58 კერძო) კლასი
- მონაწილეობაზე უარი თქვა მხოლოდ 1-მა კერძო სკოლამ (0.36%)
- კითხვარი ქართულ, სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე
- კითხვარი შეივსო ხელით; კონვერტი
- კვლევას ეთმობოდა 45 წუთი (1 გაკვეთილი)
- SPSS სტატისტიკური პროგრამა
- 3092 თექვსმეტი წლის მოსწავლე

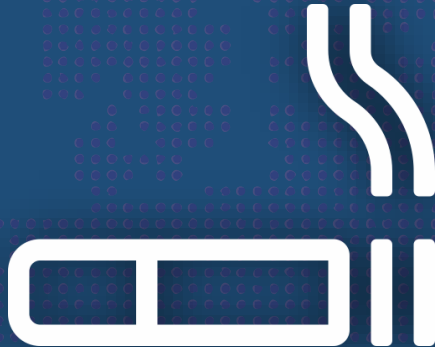

ESPAD 2019 საქართველო

საქართველოში კვლევა განხორციელდა დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის მიერ ევროპის ნარკოტიკებისა და ნარკოდამოკიდებულების ევროპის მონიტორინგის ცენტრის (EMCDDA) ტექნიკური და ფინანსური დახმარებით; საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვისა და საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროებთან მჭიდრო თანამშრომლობით.

ძირითადი შედეგები

თამბაქოს სხვადასხვა პროდუქტი

დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

National Center for Diseases Control and Public Health

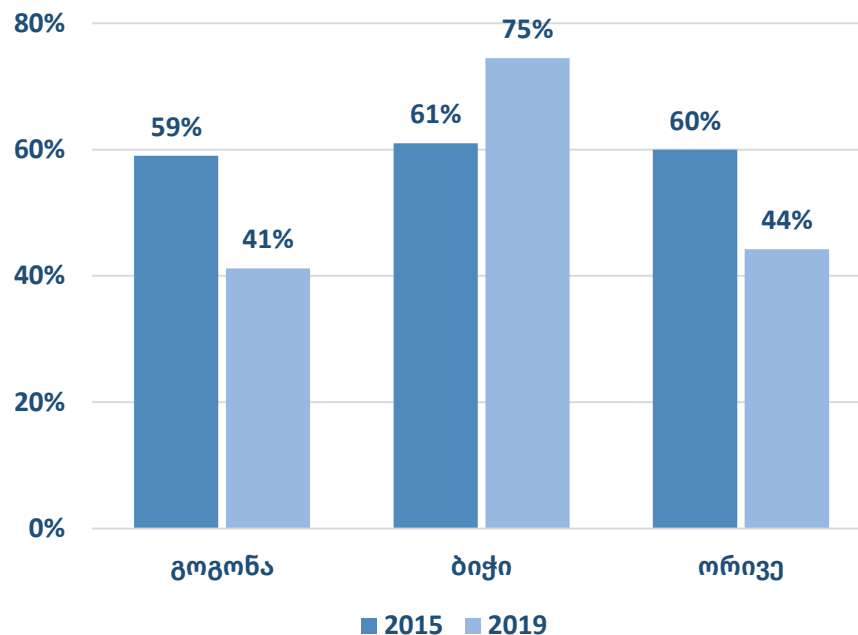
www.ncdc.ge

თამბაქო

აღქმული ხელმისაწვდომობა

- მოსწავლეთა 44.2%-მა (ბიჭები - 47.5% და გოგონები - 41.2% განაცხადა, რომ სიგარეტის შოვნა საკმაოდ ადვილი ან ძალიან ადვილია
- ESPAD 2019-ის საშუალო მაჩვენებელი - 60%
- 50%-ზე ნაკლები მაჩვენებელი არის მხოლოდ 5 ქვეყანაში და მათ შორის საქართველოში

თამბაქოს ხელმისაწვდომობა სქესის მიხედვით (%), 2015-2019

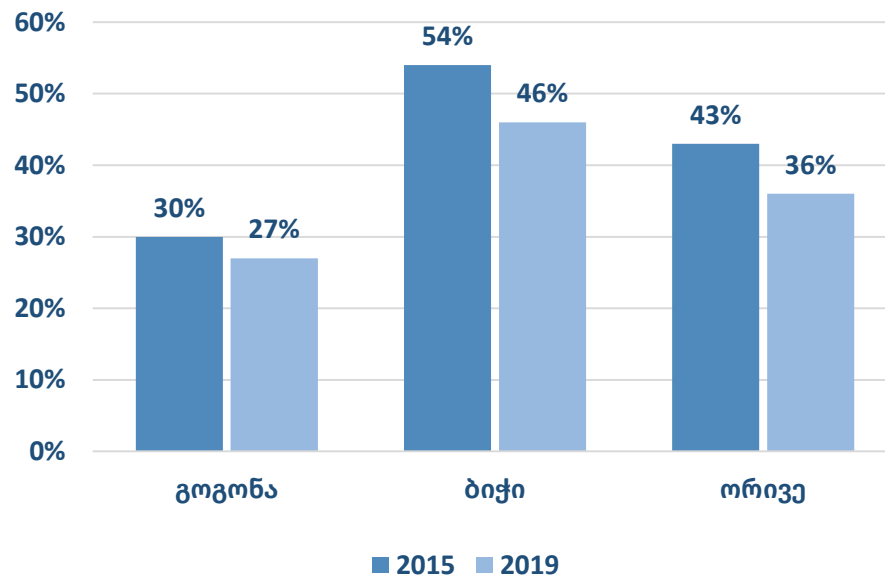

მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად შემცირდა 2015 წლის მონაცემებთან შედარებით (15.8%, CI95% 12,9-18.5, $p < 0.001$), როგორც ბიჭებში (13.5%, CI95% 9.5-17.4, $p < 0.0001$), ისე გოგონებში (17.8%, CI95% 13.8-21.7, $p < 0.0001$)

თამბაქოს მოხმარება სიცოცხლის განმავლობაში

- სიცოცხლის განმავლობაში თამბაქოს (სიგარეტის) მოხმარების მაჩვენებელი - 36% (გოგონებში - 27%, ბიჭებში - 46%)
- 2015 წელთან შედარებით, აღინიშნა რეგულარულად მწვევლი ბიჭების პროცენტული მაჩვენებლის სტატისტიკურად მნიშვნელოვანი კლება (6%, CI95% 3.1-8.9, $p < 0.0001$).

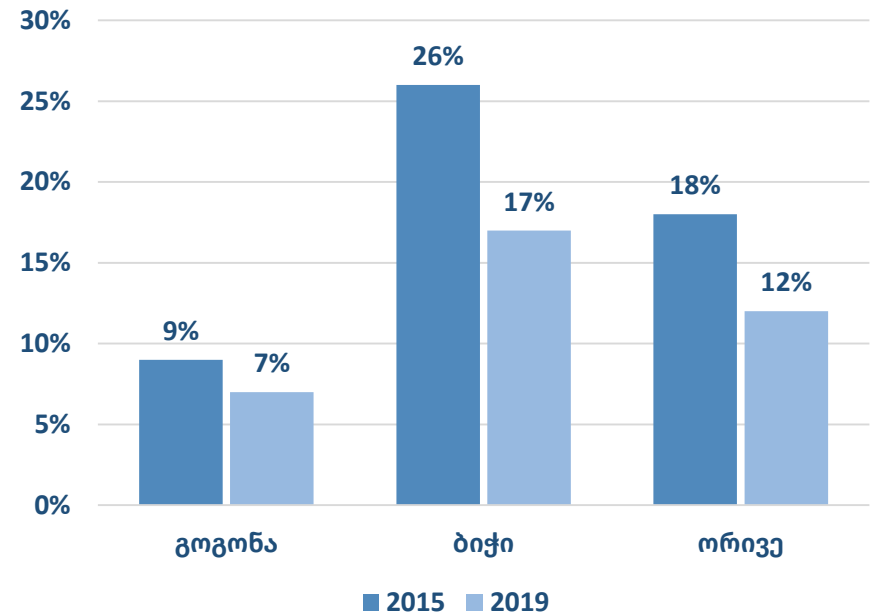
სიგარეტის მოხმარება სიცოცხლის განმავლობაში სქესის მიხედვით (%), 2015- 2019

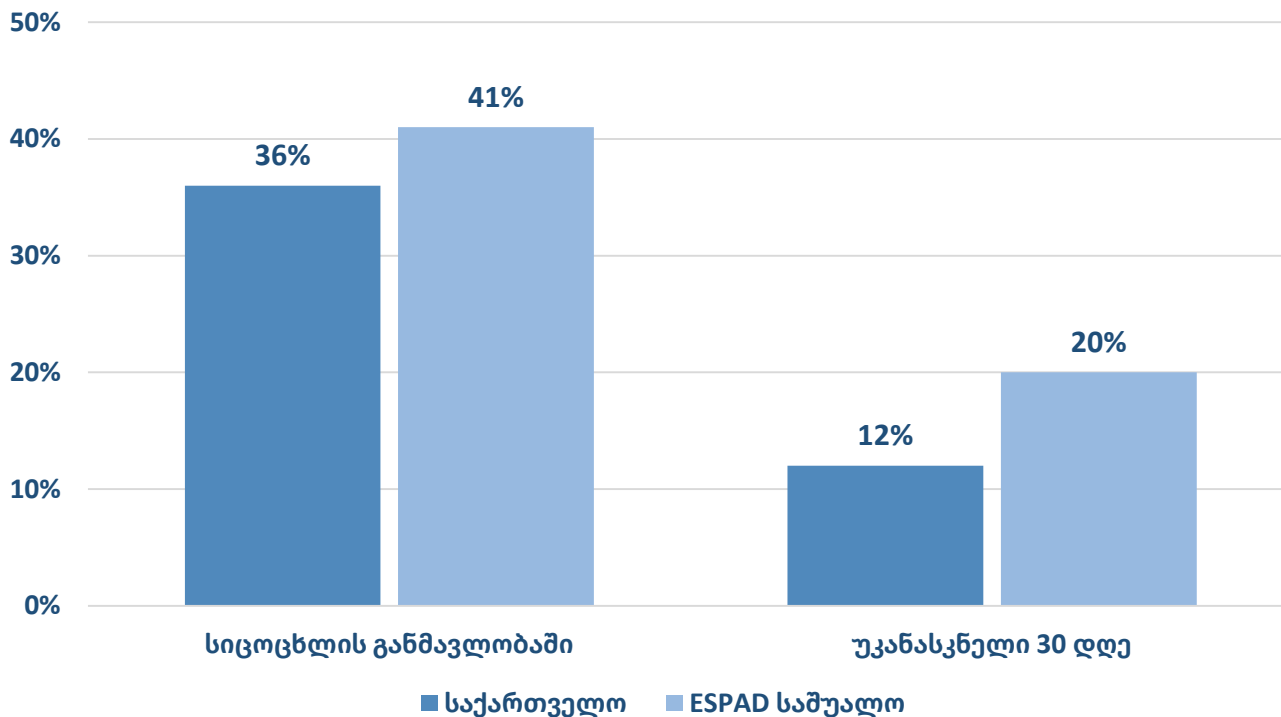
თამბაქოს მოხმარება უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში

- მოსწავლეთა 12%-მა განაცხადა, რომ მოწია უკანასკნელის 30 დღის განმავლობაში
- მაჩვენებელი ბიჭებში (17%) ორჯერ უფრო მაღალია, ვიდრე გოგონებში (7%)
- 2015 წელთან შედარებით, საგრძნობლად გაიზარდა ისეთი ბიჭების პროცენტული მაჩვენებელი, რომელთაც თამბაქო საერთოდ არ აქვს მოწეული (9%, CI95% 5.7-12.3, $p < 0.0001$).

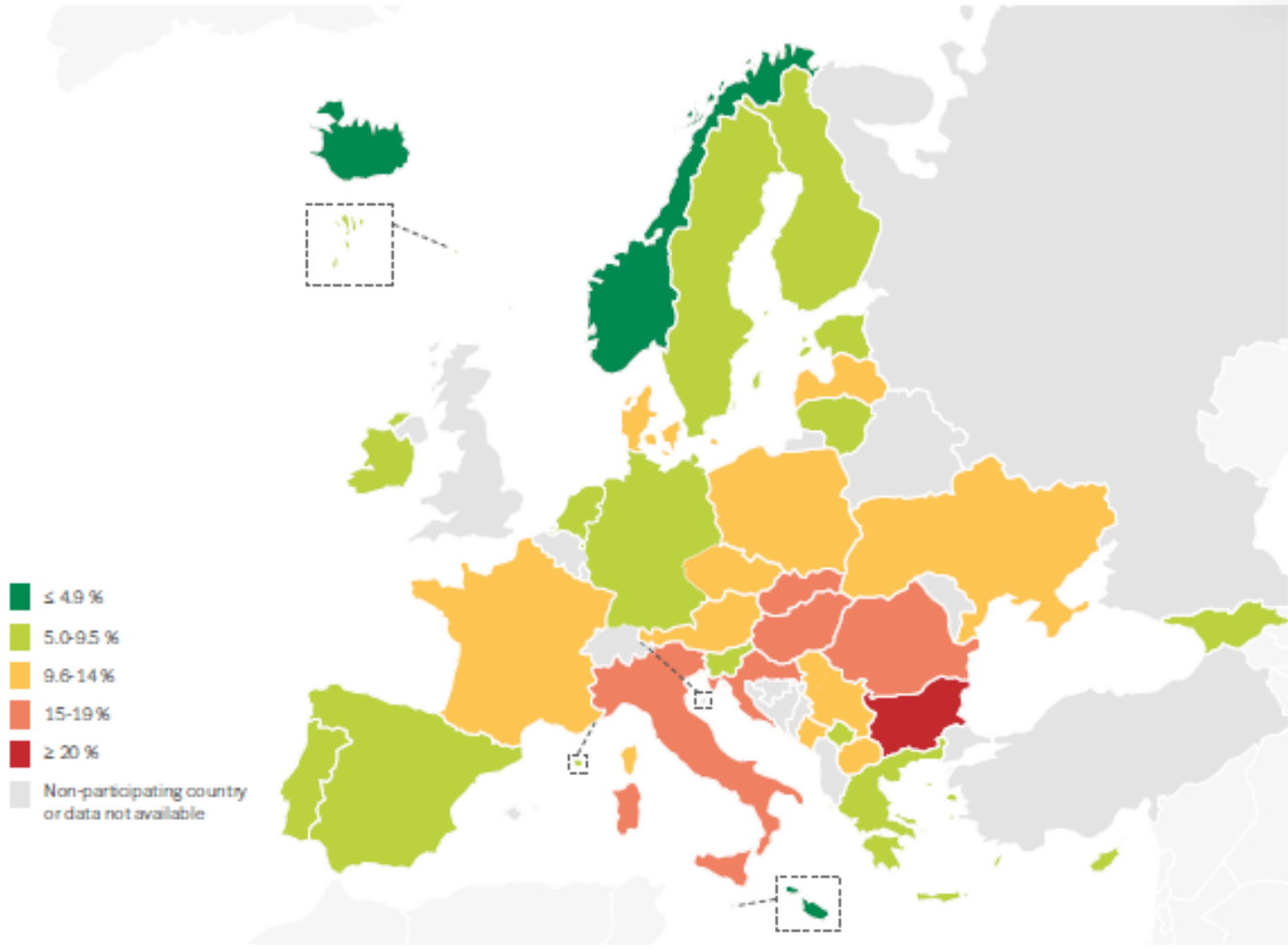
თამბაქოს მოხმარება უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში სქესის მიხედვით (%), 2015- 2019

თამბაქოს სიცოცხლის განმავლობაში და უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში მოხმარება (%); საქართველო და ESPAD საშუალო, 2019

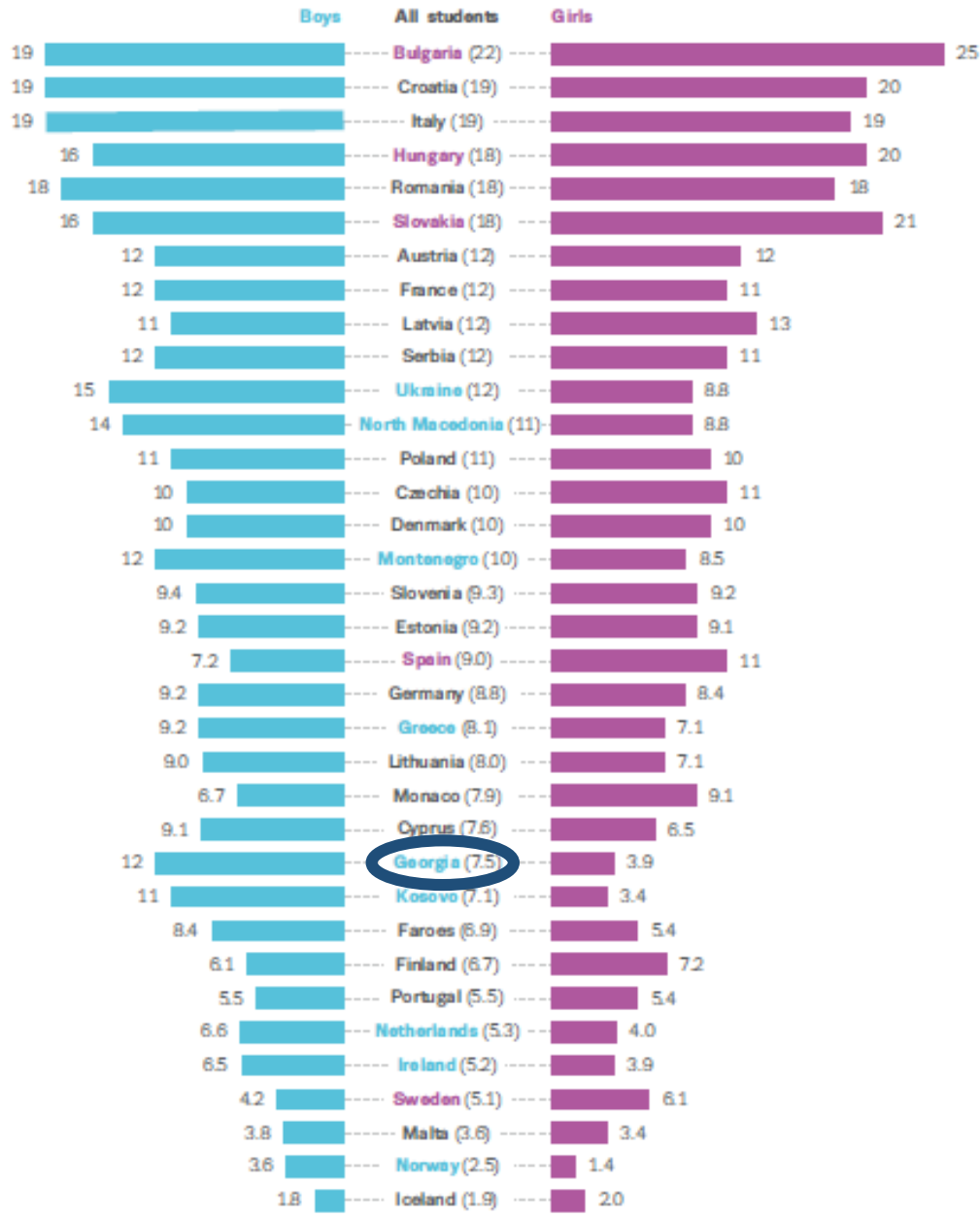
თამბაქოს ყოველდღიური მოხმარება უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში (%)

დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

National Center for Diseases Control and Public Health

www.ncdc.ge

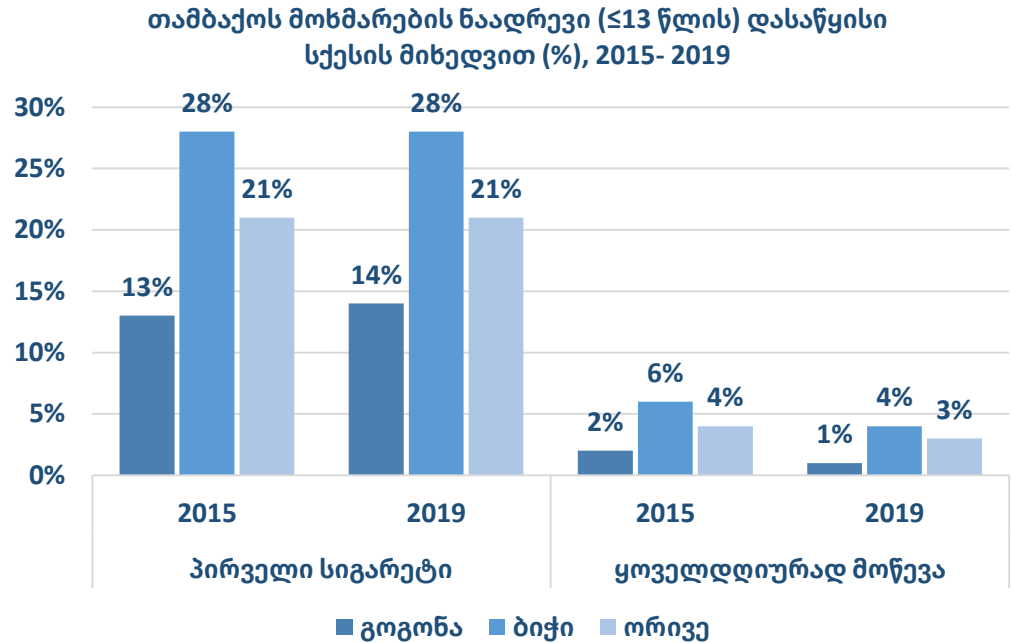
თამბაქოს უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში მოხმარება (%) სქესის მიხედვით; ESPAD 2019

განსხვავებული ფერი მიანიშნებს მნიშვნელოვან განსხვავებას ბიჭებსა და გოგონებს შორის.

თამბაქოს მოხმარების დაწყების ასაკი

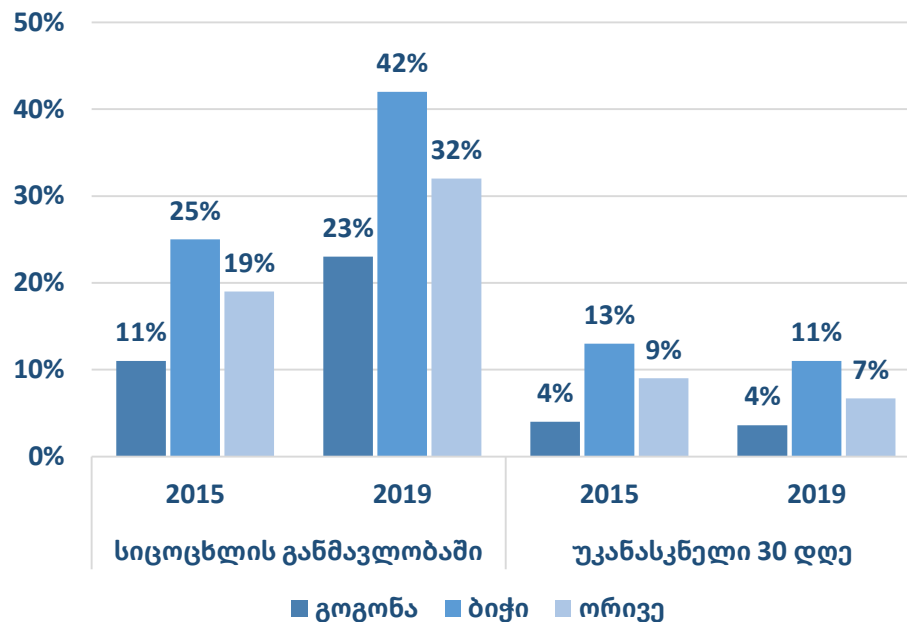
- მოსწავლეთა 21%-მა მოწევა (ბიჭების 28% და გოგონების 14%) 13 წლის ან უმცროს ასაკში სცადა
- მოსწავლეთა 3%-მა (ბიჭების 4% და გოგონების 1%) ამავე ასაკში დაიწყო ყოველდღიური მოწევა

ელექტრონული სიგარეტი

- ელექტრონული სიგარეტის ოდესმე მოხმარება - 33% (ბიჭების 43%, გოგონების 25%)
- ელექტრონული სიგარეტი უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში - 7% (ბიჭების 11% და გოგონების 4%)
- 2015 წლის მონაცემებთან შედარებით, მნიშვნელოვნად გაიზარდა იმ ახალგაზრდების წილი, რომელთაც ერთხელ მაინც აქვს მოწეული ელექტრონული სიგარეტი (13%, CI95% 10.6-15.4, $p < 0.0001$), როგორც ბიჭებში (16%, CI95% 12.3-19.6, $p < 0.0001$), ისე გოგონებში (13%, CI95% 10.0-15.8, $p < 0.0001$)

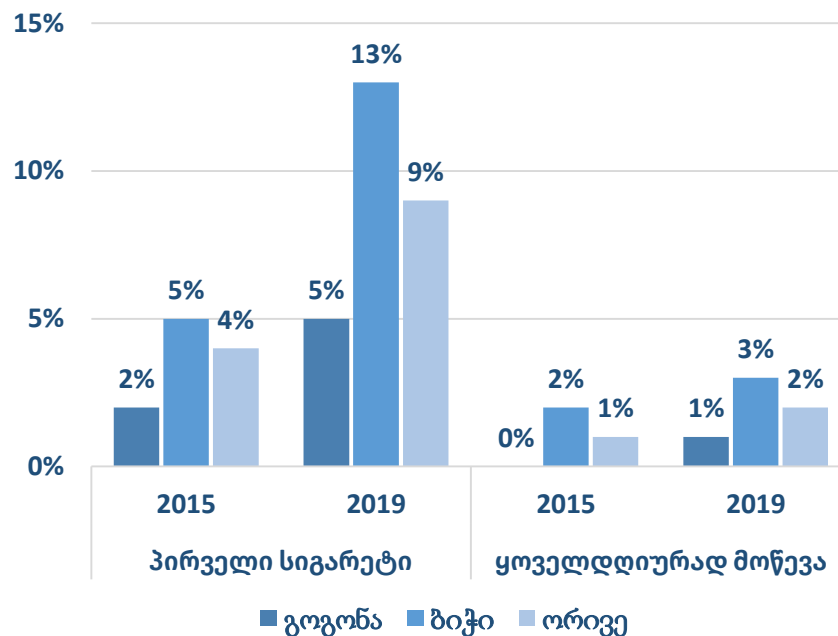
ელექტრონული სიგარეტის სიცოცხლის განმავლობაში და უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში მოხმარება (%); 2015-2019

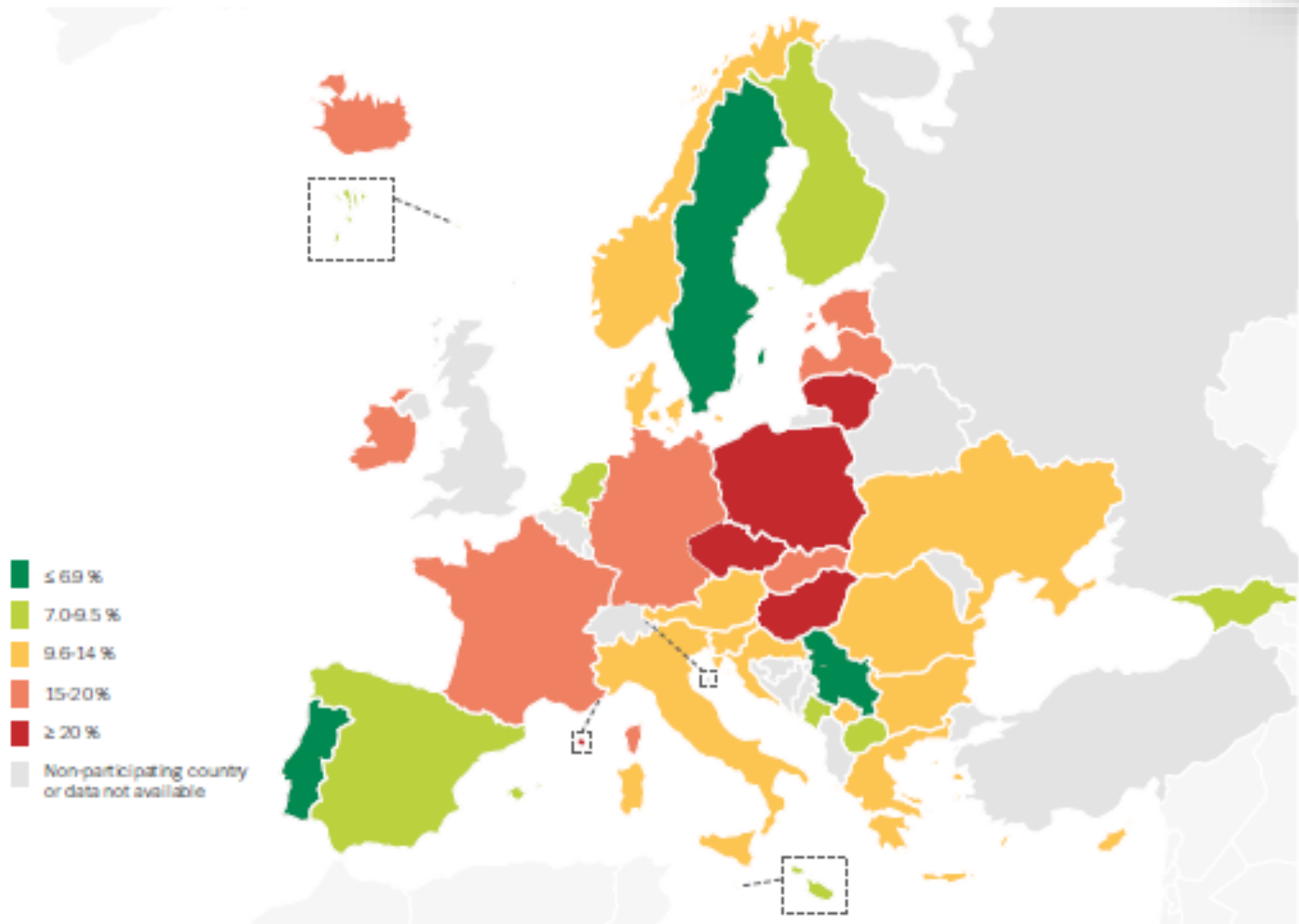
ელექტრონული სიგარეტი

- 9%-მა (ბიჭების 13% და გოგონების 5%) ელექტრონული სიგარეტი პირველად 13 წლის ან უმცროს ასაკში მოწია
- 2%-მა (ბიჭების 3% და გოგონების 1%) ყოველდღიურად გამოყენება დაიწყო ამ ასაკში
- ელექტრონული სიგარეტის მოხმარება დაიწყო: 24% - ცნობისმოყვარეობისთვის; 4% - მეგობრების შეთავაზებით, 2% - თამბაქოსთვის თავის დასანებებლად

ელექტრონული სიგარეტის მოხმარების ნაადრევი (≥13 წლის) დასაწყისი სქესის მიხედვით (%), 2015-2019

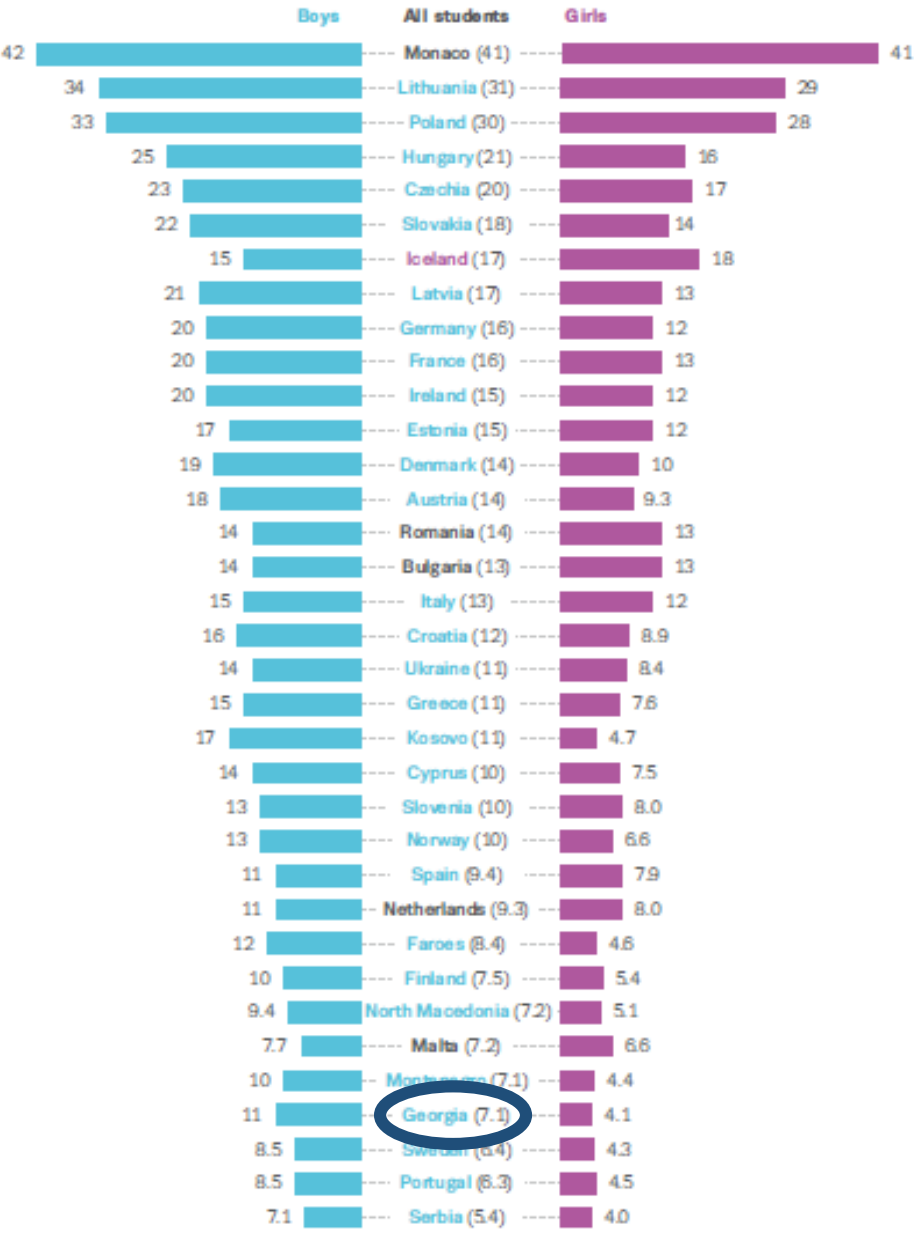
ელექტრონული სიგარეტის უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში მოხმარება (%); 2019

დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

National Center for Diseases Control and Public Health

www.ncdc.ge

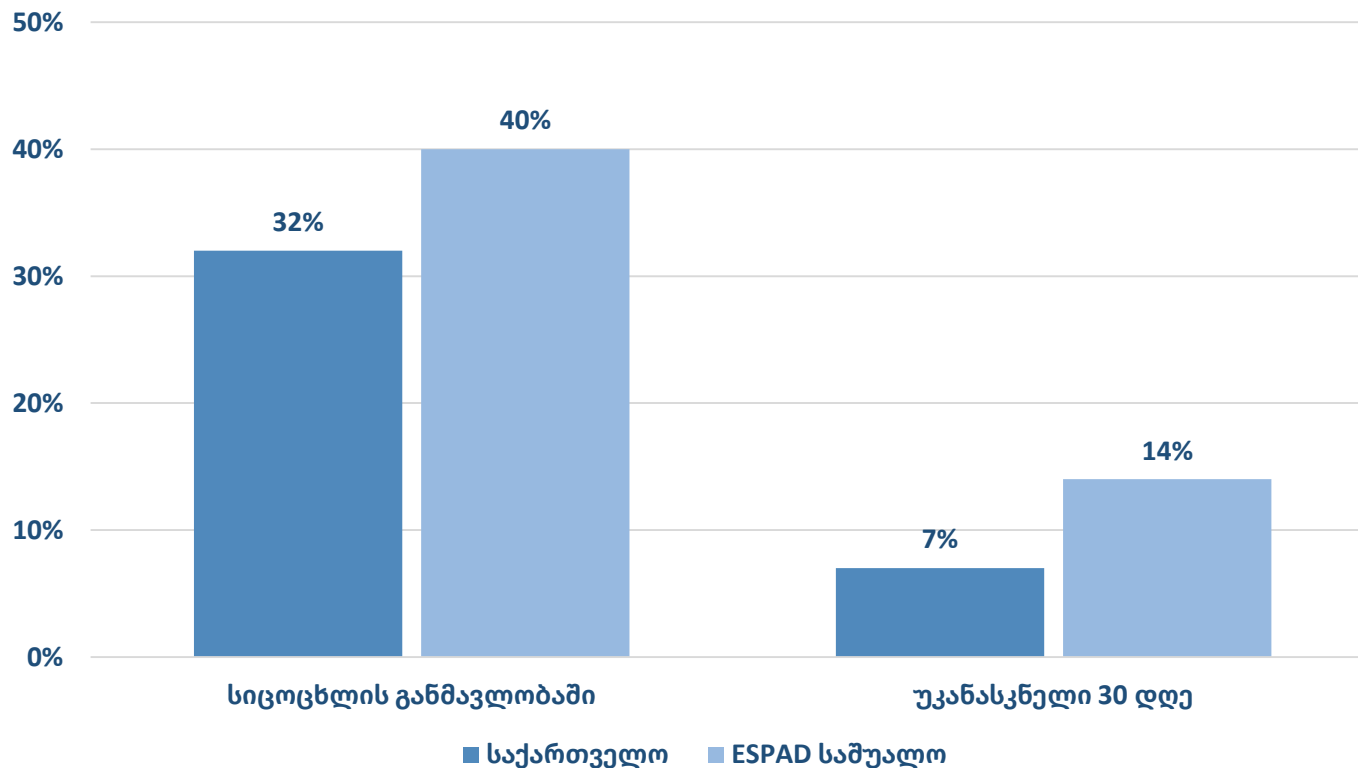

ელექტრონული სიგარეტის უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში მოხმარება (%) სქესის მიხედვით; ESPAD 2019

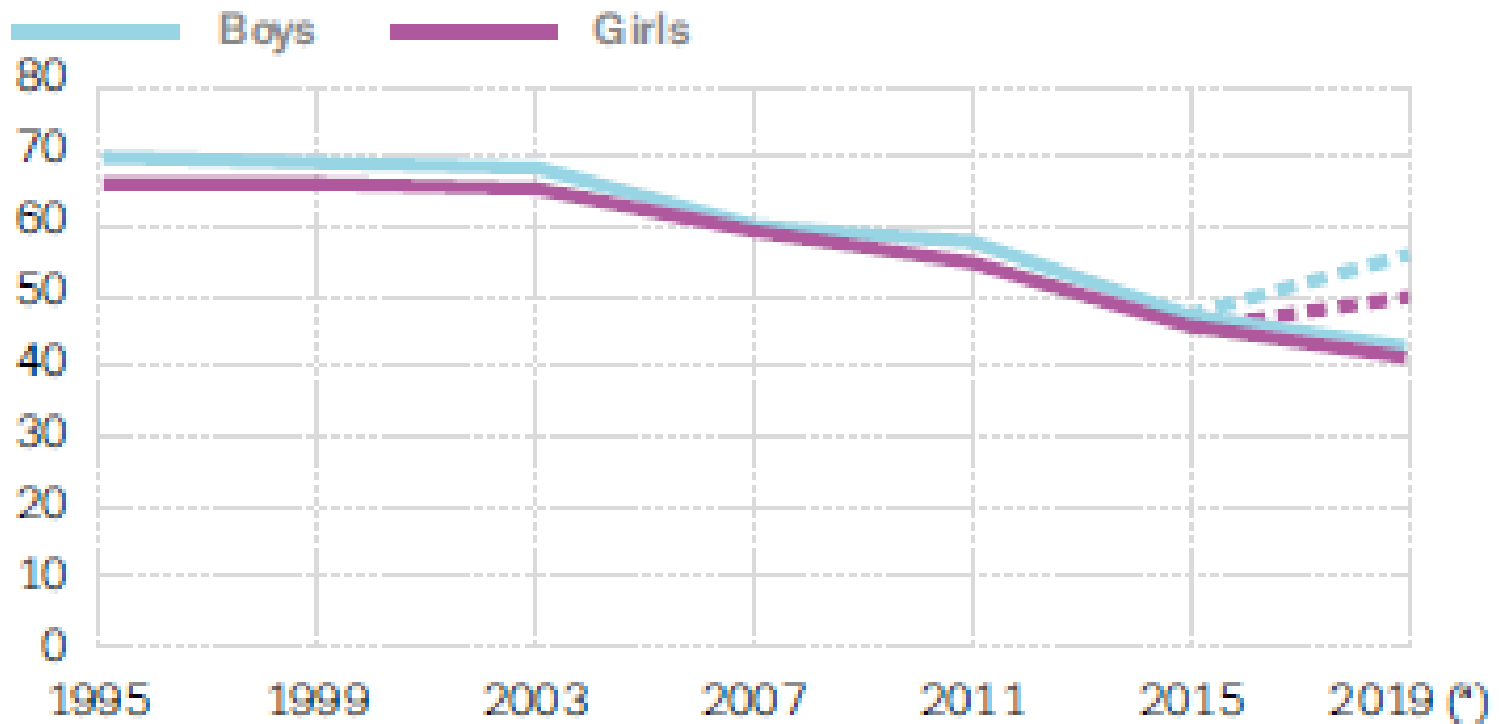
განსხვავებული ფერი მიანიშნებს მნიშვნელოვან
განსხვავებას ბიჭებსა და გოგონებს შორის.

ელექტრონული სიგარეტის სიცოცხლის განმავლობაში და უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში მოხმარება (%); საქართველო და ESPAD საშუალო, 2019

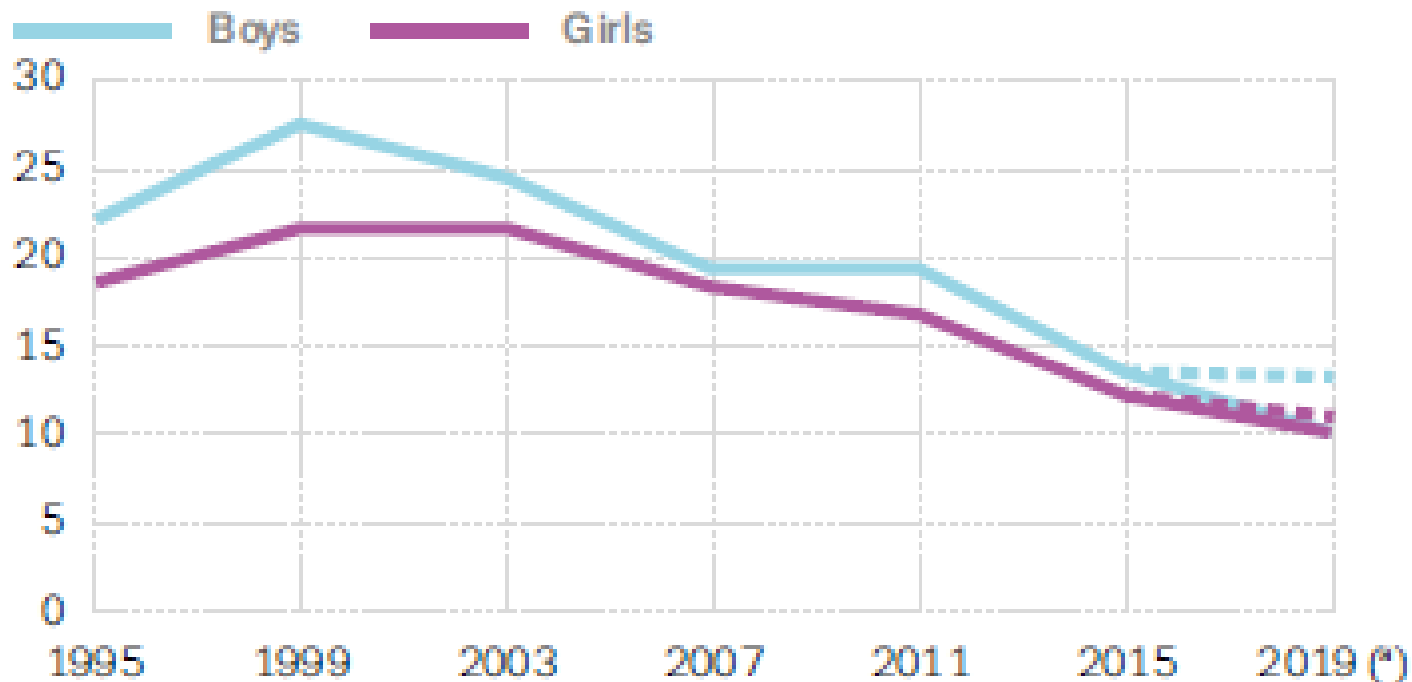

თამბაქოს სიცოცხლის განმავლობაში მოხმარება (%) სქესის მიხედვით;
30 ქვეყნის ტენდენცია 1995-2019

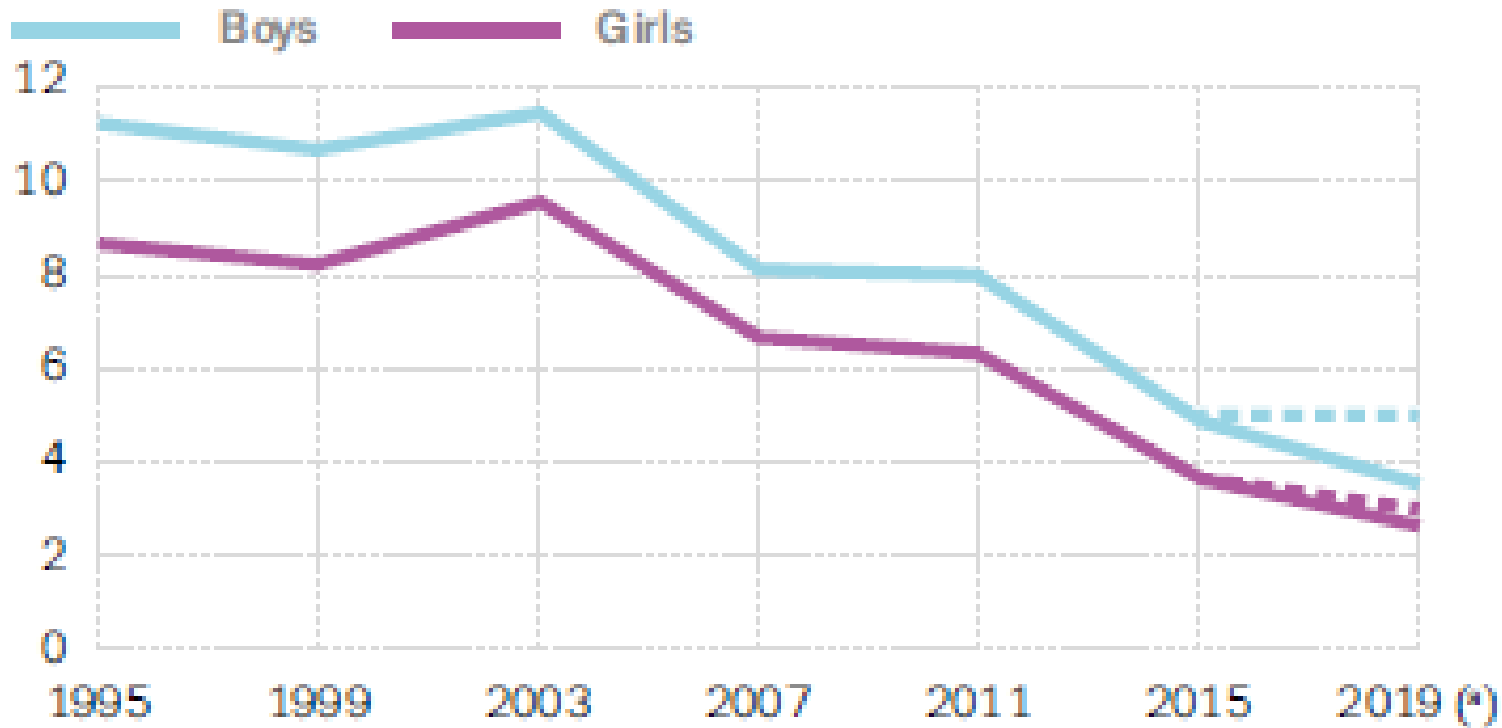
სრული ხაზი - მხოლოდ თამბაქო; წყვეტილი ხაზი - თამბაქო + ელექტრონული სიგარეტი

თამბაქოს ყოველდღიური მოხმარება (%) სქესის მიხედვით; 30 ქვეყნის ტენდენცია 1995-2019

სრული ხაზი - მხოლოდ თამბაქო; წყვეტილი ხაზი - თამბაქო + ელექტრონული სიგარეტი

თამბაქოს ყოველდღიური მოხმარება ≤13 წლის ასაკში (%) სქესის მიხედვით; 30 ქვეყნის ტენდენცია 1995-2019

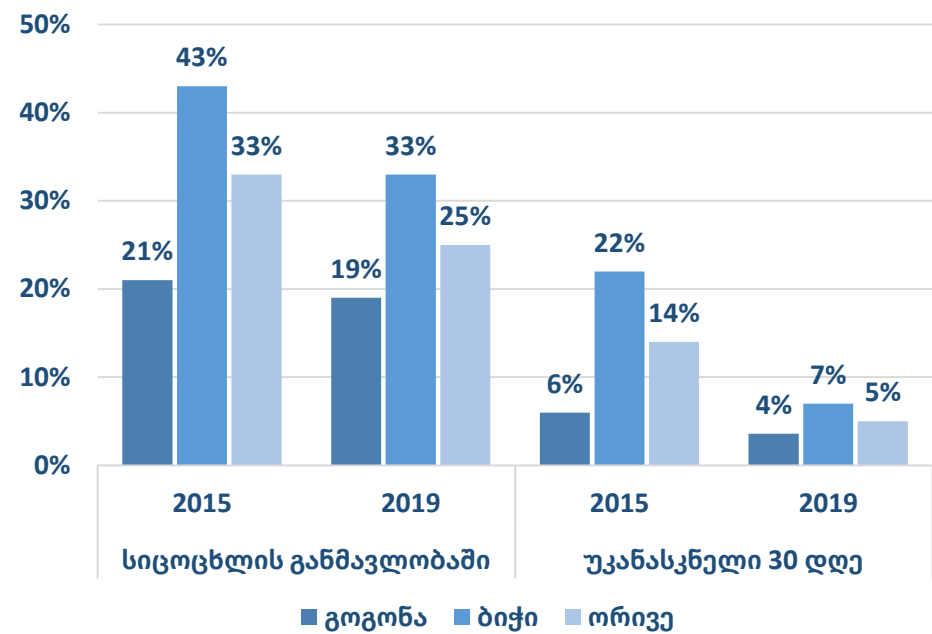
სრული ხაზი - მხოლოდ თამბაქო; წყვეტილი ხაზი - თამბაქო + ელექტრონული სიგარეტი

ჩილიმი

- მოსწავლეთა 5%-მა (ბიჭების 7% და გოგონების 4%) ჩილიმი მოწია უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში; 8%-მა (ბიჭების 11% და გოგონების 6%) უკანასკნელი 12 თვის განმავლობაში და 11%-მა (ბიჭების 14% და გოგონების 8%) 12 თვეზე ხანგრძლივი პერიოდის წინ.
- მოსწავლეთა 75%-მა აღნიშნა, რომ არასოდეს მოუხმარია ჩილიმი
- 2015 წელთან შედარებით, ბიჭების მნიშვნელოვნად დაბალ წილს აქვს მოხმარებული ჩილიმი (10%, CI95% 6.1-13.8, $p < 0.0001$).

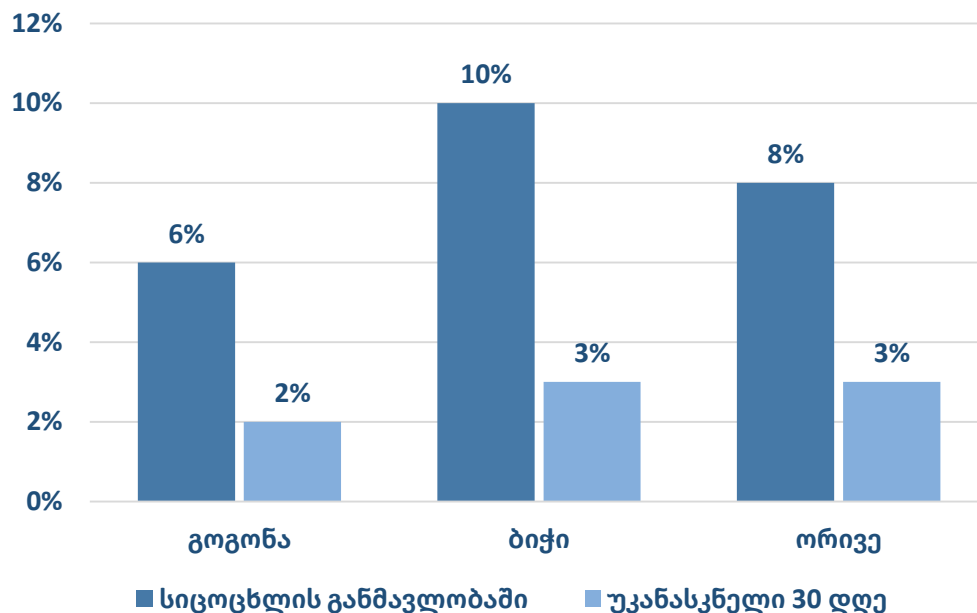
ჩილიმის სიცოცხლის განმავლობაში და უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში მოხმარება (%); 2015-2019

გახურებადი თამბაქო

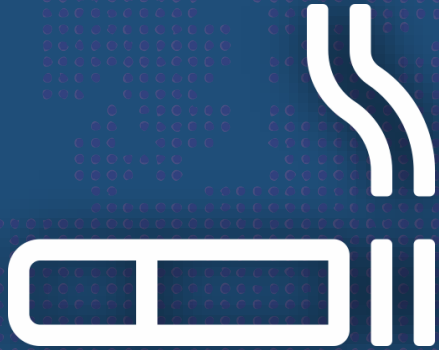
- მოსწავლეთა 8%-ს ოდესმე მოუხმარია გახურებადი თამბაქო
- 3%-მა (ბიჭების 3% და გოგონების 2%) გახურებადი თამბაქო მოიხმარა უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში

გახურებადი თამბაქოს სიცოცხლის განმავლობაში და უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში მოხმარება (%); 2019

- თამბაქოს პროდუქტების ხელმისაწვდომობა - კლებადი ტენდენცია
- თამბაქოს სიცოცხლის განმავლობაში და უკანასკნელი 30 დღის განმავლობაში მოხმარება - კლებადი ტენდენცია როგორც გოგონებში, ასევე ბიჭებში
- თამბაქოს მოხმარების ნაადრევი (≤ 13 წლის) დასაწყისი კვლავ საკმაოდ მაღალია
- ელექტრონული სიგარეტი - მზარდი ტენდენცია; ვინაიდან ელექტრონული სიგარეტების უმრავლესობა შეიცავს ნიკოტინს, მოზარდებში ნიკოტინის მოხმარება კვლავ მზარდია
- ჩილიმი - კლებადი ტენდენცია
- 2019 წელს პირველად გამოვიკვლიეთ გახურებადი თამბაქოს მოხმარება

გმადლობთ ყურადღებისათვის

დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

National Center for Diseases Control and Public Health

www.ncdc.ge